

ESKİ TÜRK EDEBİYATINA GİRİŞ: SÖZ SANATLARI

A

2012 AS 2225-A

1. İcâz ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Mutlaka olumlu bir durumu ve kullanımı ifade eder.
- B) Az sözle çok anlam ifade etmeye denir.
- C) "İcâz-ı muhill" ya da "ihtisâr-ı muhill" bir meziyet değil kusur sayılır.
- D) "İcâz-ı hazîf" ve "İcâz-ı kısar" olmak üzere ikiye ayrılır.
- E) Belâğatin me'ânî kısmına ait bir konudur.

2. "Elif Şafak okuyorum." cümlesinde aşağıdaki anlatım biçimlerinden hangisi vardır?

- A) Teşbîh-i belîğ
- B) Mecâz-ı mürsel
- C) Kinâye
- D) Kapalı isti'âre
- E) Açık isti'âre

3. "Gönül şehrine gam askeri yerleşti." cümlesinde aşağıdaki anlatım biçimlerinden hangisi vardır?

- A) Kinâye
- B) Kapalı isti'âre
- C) Teşbîh-i belîğ
- D) Açık isti'âre
- E) Mecâz-ı mürsel

4. "Ata arpa, yiğide pilav" atasözü aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A) İcâz-ı muhill
- B) İhtisâr-ı muhill
- C) Müsâvât
- D) İcâz-ı kısar
- E) İcâz-ı hazîf

5. Aşağıdakilerden hangisi bir kinâye örneği değildir?

- A) Onun bumu büyüktür.
- B) Onun eli uzundur.
- C) Onun alnı açıktır.
- D) Dudakları la'l gibi kırmızıydı.
- E) Onun ensesi kalındır.

6. "Şol sunduğun âtes midür ey sâkî bana kim
Sen aldun ele câm hemân yandım elünden"

Yukarıdaki beyitte altı çizili kelime, aşağıdaki anlam sanatlarından hangisine örnektir?

- A) Açık isti'âre
- B) Kapalı isti'âre
- C) Mecâz-ı mürsel
- D) Kinâye
- E) Teşbîh

7. "Bütün bencilliklerimize rağmen bu müşfik doğa, bizi kucaklıyordu." cümlesi aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A) İsti'âre-i tebe'iyye
- B) İsti'âre-i mekniyye
- C) İsti'âre-i mutlaka
- D) İsti'âre-i musarraha
- E) İsti'âre-i mücerrede

8. Aşağıdaki cümlelerden hangisi aklî mecâza örnektir?

- A) Yolda naz ile yürüyen bir selvi gördüm.
- B) Türkiye ayağa kalktı.
- C) Dün gece ayın yüzü asıktı.
- D) Ayşe derse girdi.
- E) Bu liseyi Hemşire Hicran Hanım yaptı.

9. Bir maksadı değişik yollarla ifade etmenin yöntem ve kurallarından bahseden bilim dalına ne ad verilir?

- A) Mukâbele
- B) Belâgat
- C) Beyân
- D) Bedî'
- E) Me'ânî

A

2012 AS 2225-A

10. Hâk-i pâine yetem dir ömrlerdür multasıl
Başını daşdan daşa urup gezer âvâre su

Yukarıdaki beyitte "bir olaya ya da duruma, ifadeye güzellik katacak tarzda, kendi sebebi dışında bir sebep göstermek" şeklinde tanımlanan bir anlatım özelliği vardır. Bu anlatım özelliğini sağlayan edebî sanat aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A) Hüsni ta'lîl
B) İğrâk
C) Hüsni'l-hurûc
D) Tekrîr
E) Tevriye

11. Koyub kaldırmadan ikide birde
Kazan devrildi söndürdü ocağı

Yukarıdaki beyitte ocak kelimesinin biri "ateşin yakıldığı yer", diğeri de "Yeniçeri Ocağı" olmak üzere iki anlamı vardır. Beyitte kelimenin her iki anlamı da tanınıyor olmasına rağmen sözün zihne hemen gelen yakın anlamı değil, uzak anlamı kastedilmiştir. Buna göre, beyitteki edebî sanat aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A) Tevriye
B) İhâm-ı tezâd
C) İstihdâm
D) İltifât
E) Rücû'

12. "Bu ne yüzdür bu ne gözdür bu ne zülf ü bu ne
bâlâ
Biri lâle biri nergis biri sünbül biri Tûbâ"

Yukarıdaki beyitte yapılmış olan edebî sanat, aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A) Açık istiâre
B) Leff ü neşr
C) Mecâz-i mürsel
D) Tefrîk
E) Kinâye

13. Aşağıdakilerden hangisi, "tecâhül-i ârif" sanatının özelliklerinden biri değildir?

- A) Tecâhül-i ârif sanatının olduğu yerde çoğu zaman teşbih ve mübâlağa sanatlarının da olması
B) Nazımda ve nesirde bilinen bir hususun bir nükteye bağlı olarak bilinmiyormuş gibi ifade edilmesi
C) Söylenen sözden bir nükteye dayalı olarak geri dönülmesi
D) Sözlük anlamının "bilmezlikten gelme" olması
E) Genellikle istifhâm yoluyla yapılması

14. "Gül üzulsün gonca açılsun bana sen gül yiter
Aglasun bülbüllerün ey gonca tek sen gül yiter"

Yukarıdaki beyitte "gülmek" fiili ile "gül, gonca ve bülbül" kelimeleri bir arada kullanılmıştır. Beyitte, kelimelerden birinin ya da birden fazlasının kastedilmeyen anlamı diğer kelimelerle tenasüp ilişkisi içindedir. Buna göre, beyitteki edebî sanat aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A) Tevriye
B) Leff ü neşr
C) Hüsni ta'lîl
D) İdmâc
E) İhâm-ı tenâsüb

15. "İnsan dışındaki herhangi bir canlıya, eşyaya, nesneye insanmış gibi hitap etmek" biçiminde tanımlanan ifade özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tevriye
B) Rücû'
C) Taksîm
D) Tecrîd
E) Cem'

16. Bir ibarede iki ya da daha fazla sözcüğü söyledikten sonra aynı sırayı koruyarak bunların anlamca karşılığı ya da zıddı olan kelimeleri sıralamaya ne ad verilir?

- A) Mukâbele
B) Teşbih-i temsîlî
C) Tensikü's-sıfât
D) İhâm-ı tezâd
E) Tecrîd

2012 AS 2225-A

17. "Bir niteliğin, fiilin ya da durumun gerçekleşmesi zor, hatta imkânsız dereceye çıkarılarak, abartılarak ifade edilmesi" anlamına gelen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) İstifhâm
B) Mezheb-i kelâmî
C) Tekrîr
D) Hüsn-i ta'lîl
E) Mübâlağa

18. Yani ne mi diyorum. Çok kurak tarla
Çünkü asıl şiiirler bekler bazı yaşları

Yukarıdaki beyitte yapılmış olan edebî sanat aşağıdakilerden hangisini örnekler?

A) Teşbîh-i belîğ
B) Mecâz-ı mürsel
C) İham-ı tezâd
D) Mutâbakat
E) Mütênâsib

19. Bir beyitte "aşk" kökünden türemiş "âşık", "uşşâk" ve "ma'sûk" kelimeleri bir arada kullanıldığında ortaya çıkan söz sanatı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Açık istiâre
B) İştikâk
C) Reddû'l-acüz ale's-sadr
D) Müvâzene
E) Kinâye

20. Murassa' sec'in şiirdeki karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Teşdîd
B) İltizâm
C) İrsâd
D) Tarsi'
E) Lüzûm mâ-lâ-yelzem

21. "Manzum veya mensur bir metinde anlamları farklı sözcükler arasındaki yazılış ve söyleyiş benzerliği" anlamına gelen söz sanatı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Müvâzene
B) Şibh-i iştikâk
C) Tevriye
D) Reddû'l-acüz ale's-sadr
E) Cinâs

22. Nesirde ibârenin sonu ile nazımda beytin son kısmına ne ad verilir?

A) Arûz
B) İbtidâ
C) Haşiv
D) Acüz
E) Sadr

23. "Yâr" ile "rây" kelimeleri aynı ifade içinde kullanıldığında ne tür bir cinâs oluşur?

A) Cinâs-ı kalb
B) Kalbi ba'z
C) Cinâs-ı tâm
D) Cinâs-ı muzârî
E) Cinâs-ı muharref

24. Aşağıdaki kelime gruplarından hangisinde nâkıs cinâs vardır?

A) mûr-rûm
B) zahmet-rahmet
C) yandım-andım
D) 'âkil-gâfil
E) devr-dûr

25. "Sultanların sözü, sözlerin sultanıdır."

Yukarıdaki cümlede aşağıdaki söz sanatlarından hangisi vardır?

A) Akis
B) Mütevâzî seci
C) Tarsi'
D) İltizâm
E) Cinâs

26. Fâsılalardaki kelimelerde hem revî seslerinin hem de sec'i meydana getiren kelimelerin vezninin aynı olmasına ne ad verilir?

A) Mutarraf sec'
B) İltizâm
C) Murassa sec'
D) Mütevâzî sec'
E) Müvâzene